

K2024/9: Urho Kekkosen & Stalinin historiallinen merkitys 30 p.

9.1 Analysoi, minkälainen kuva Stalinin suhtautumisesta Suomeen välittyy Urho Kekkosen puheesta (aineisto 9.A). Pohdi, miten osuva Kekkosen näkemys oli. 12 p.

9.2 Pohdi, mikä selittää Kekkosen puheessaan (aineisto 9.A) antamaa kuvaa Stalinista vuonna 1953 ja miksi hän halusi julkaista puheen vuonna 1967 ilmestyneessä puhekokoomassaan. 18 p

K2024/9: Urho Kekkosen & Stalinin historiallinen merkitys 30 p.

Stalinista valtiomiehenä ja ihmisenä oli meillä suomalaisilla ennen sotaa, ja sodan aikana, ainoastaan vihamielisen propagandan välittämä kuva. Ensimmäisen kerran joutuivat Suomen eri kansankerroksia edustavat piirit Stalinin kanssa kosketukseen suomalaisen kulttuuridelegaation vieraillessa Neuvostoliitossa v. 1945. Stalin otti delegaation vastaan lokakuun 9. päivänä. Syntyneen keskustelun aikana Stalin monessa eri yhteydessä ilmaisi lämpimän myötätuntonsa Suomea kohtaan. – – Delegaation jäsenten kysymyksiin vastatessaan Stalin korosti, että se ystävyys, jota Neuvostoliitossa tunnetaan, ei johdu Neuvostoliiton eräiden johtomiesten tsaarin aikana Suomesta hankkimista henkilökohtaisista suhteista eikä edes siitä, että olemme naapureita, vaan siitä, että ”me pidämme Suomen kansasta”. – –

Meillä suomalaisilla on se käsitys – ja monien tosiasioiden perusteella uskomme olevamme oikeassa – että generalissimus Stalin tunsu erityistä henkilökohtaista kiintymystä ja ystävyyttä Suomea kohtaan. On luonnollista, että kun generalissimus Stalin nyt on poissa, me suomalaiset tunnemme vilpittöntä surua sen johdosta. Hänen ansiokseen me luemme, että Neuvostoliiton suhtautuminen Suomea kohtaan meille ratkaisevina sodan jälkeisinä vuosina on ollut suopeaa ja jalomielistä – – Suomen kansa ja hallitus tekevät kunniaa generalissimus Stalinin paarien ääressä.

K2024/9: 9.1 Analysoi, minkälainen kuva Stalinin suhtautumisesta Suomeen välittyy Urho Kekkosen puheesta (aineisto 9.A).
Pohdi, miten osuva Kekkosen näkemys oli. 12 p.

Hyvä vastaus:

- Stalin esitetään Kekkosen puheessa suurena Suomen ja suomalaisten ystävänä.
- Joitakin perusteluita sille, miksi tämä näkemys ei ole historiallisesti kestävä:
 - Stalin murhautti sisällissodan jälkeen Neuvosto-Venäjälle paenneita suomalaisia etnisissä puhdistuksissa.
 - Hän aloitti talvisodan, jonka tarkoituksena oli Suomen miehittäminen tai vähintään sen liittäminen Neuvostoliiton etupiiriin.
 - Sotien jälkeen kovat rauhanehdot, Itä-Euroopan tilanne ja Neuvostoliiton tuki Suomen kommunisteille aiheuttivat suomalaisissa miehityksen pelkoa.

K2024/9: 9.1 Analysoi, minkälainen kuva Stalinin suhtautumisesta Suomeen välittyy Urho Kekkosen puheesta (aineisto 9.A).
Pohdi, miten osuva Kekkosen näkemys oli. 12 p.

Kiitettävä vastaus:

Analyttisempia perusteluita sille, miksi Stalin ei todellisuudessa ollut suuri Suomen ja suomalaisten ystävä.

- **Stalinin terrori ei perustunut vastenmielisyyteen mitään yksittäistä ryhmää kohtaan, ja että Stalin arvosti suomalaisten puolustustahtoa ja luopui mahdollisesti siksi ajatuksesta Suomen miehittämisestä sekä tyytyi Suomen hallinnon vaihtamiseen Neuvostoliitolle myötämieliseen.**
- **Voidaan käsitellä tarkemmin sotien jälkeistä tilannetta, esim. valvontakomissiota, sotasyllisyysoikeudenkäyntejä tai Neuvostoliiton vaatimusta sodanaikaisten poliitikkojen väistymisestä.**

K2024/9 9.2 Pohdi, mikä selittää Kekkosen puheessaan (aineisto 9.A) antamaa kuvaa Stalinista vuonna 1953 ja miksi hän halusi julkaista puheen vuonna 1967 ilmestyneessä puhekokoelmassaan. 18 p.

Hyvä vastaus:

- Tilanne vuonna 1953 välittömästi Stalinin kuoleman jälkeen oli Suomen kannalta vaarallinen. Kukaan ei tiennyt, kuka tai ketkä nousevat Neuvostoliiton johtoon Stalinin jälkeen.
- Sen vuoksi Kekkonen joutui asettamaan sanansa tarkkaan, ettei Neuvostoliitossa kukaan provosoituisi.
- Kekkosen puhe edustaa Suomessa sotien jälkeen omaksuttua uutta ulkopoliittista linjaa, jossa pyrittiin pitämään yllä hyviä suhteita Neuvostoliittoon eli ns. Paasikiven(-Kekkosen)-linjaa.
- Vuonna 1967 tilanne oli sikäli muuttunut, ettei suurta pelkoa Neuvostoliiton hyökkäyksestä ollut.
- Kekkonen käytti hyviä suhteita Neuvostoliittoon hyväkseen valta-asemansa saavuttamisessa ja pitämisessä ja on ehkä siksi halunnut nostaa puheen uudelleen esiin vuonna 1967.

K2024/9 9.2 Pohdi, mikä selittää Kekkosen puheessaan (aineisto 9.A) antamaa kuvaa Stalinista vuonna 1953 ja miksi hän halusi julkaista puheen vuonna 1967 ilmestyneessä puhekokoomassaan. 18 p.

Kiitettävä vastaus:

- **Tarkemmin Stalinin kuolemaa edeltäneen tilanteen (vaaran vuodet) ja Suomessa pelätyn uhan Neuvostoliiton miehityksestä. Esim.**
 - **Tuolloin Porkkalan vuokra-alue ei vielä ollut palautettu Suomelle, vaan Helsingin välittömässä läheisyydessä oli merkittävä määrä neuvostojoukkoja. Liitetään Urho Kekkosen puheen tätä taustaa vasten.**
- **Kokelas voi myös käsitellä laajemmin Neuvostoliitossa vuosien 1953 ja 1967 välillä tapahtuneita poliittisia muutoksia ja niiden vaikutusta Suomen poliittiseen johtoon, esim. Neuvostoliiton johdossa Breznev oli korvannut Stalinia arvostelleen Hrustsovin.**
- **Kokelas voi käsitellä myös Kekkosen harjoittamaa idänpolitiikkaa ja hänen valta-asemaansa vahvistaneita kriisejä, kuten yöpakkaset ja noottikriisi.**
- **Puheen nostamisen uudelleen esiin vuonna 1967 voi liittää vuoden 1968 presidentinvaaleihin tai suomettumiseen (Neuvostoliiton mielistely, itsesensuuri) kyseisenä aikana. Kekkonen halusi vakuuttaa suomalaiset siitä, että hän on idänsuhteiden takuumies ja neuvostoliittolaiset puolestaan siitä, että Suomen ulkopoliittinen linja jatkuu.**